SUOMEN YLEISKIRURGINEN YHDISTYS RY

LAUSUNTO 13.12.2018

Suomen Yleiskirurginen Yhdistys (SYY) ry

Suomen yleiskirurgisen yhdistyksen lausunto asetuksesta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta

Suomen yleiskirurginen yhdistys haluaa antaa lausunnon koskien esitystä asetukseksi erikoislääkärikoulutuksesta. Tärkeimpinä muutoksina aiempaan verrattuna olisi niin sanotun 50/50-säännön poistuminen sekä mahdollisuus luopua erikoislääkärikuulustelusta ja arvioida osaamista muilla perustein. Yleisesti ottaen pidämme muutosehdotuksia kannatettavina. On kuitenkin muutamia huolia, jotka haluamme tuoda esiin.

1. Alueellinen tasa-arvo ja laadukas koulutus

Operatiivisilla erikoisaloilla on jo varsin pitkään ollut juopaa koulutuksen sisällöstä yliopistosairaala-vaiheessa. Osalla aloista on voinut saada sairaalakohtaisesti erinomaistakin operatiivista koulutusta, mutta aivan liian usein erikoistuvien lääkärien kokemus on ollut, että yliopistosairaalaan siirryttäessä koulutus seisahtuu eikä leikkaamaan pääse. Toisaalta yliopistosairaalavaihe on ajoittunut lähes kategorisesti koulutuksen jälkipuoliskolle jolloin monilla on takana kaksi pakollista muuttoa, aika usein perheen kanssa, ja tällöin kynnys muuttaa takaisin keskussairaalapaikkakunnalle on usein hyvin korkea. Tällä on vahvoja alue- ja työvoimapoliittisia seurauksia. Asetusmuutos mahdollistaisi erikoistuvan lääkärin sijoittumisen pidemmäksi aikaa keskussairaalaan ja toisi siten helpotusta molempiin edellä kuvattuihin ongelmiin.

Toisaalta etenkin konservatiivisella tai diagnostisella puolella on myös aloja, joilla uhka päinvastaisesta on hyvin reaalinen. Esimerkiksi kliinisellä kemialla, -fysiologialla, -neurofysiologialla ja patologialla on jo pitkään ollut suuria vaikeuksia työvoiman rekrytoinnissa keskussairaaloihin. Osaaminen on usein yksittäisten ihmisten varassa ja näin ollen myös koulutus. Jos keskussairaalassa tarvitsee käydä tekemässä vain 4 kappaletta 3 kuukauden kestoisia ”vierailuja”, on olemassa uhka, että tälle palvelulle käy kuten pakolliselle 9 kuukauden terveyskeskuspalvelulle on käynyt. Sen sijaan, että kyseessä olisi motivoiva opillinen portti työhön perusterveydenhuollossa, se on ollut monille pakollinen jakso, joka ”käydään lusimassa” ennen paluuta omiin tuttuihin töihin.

Suurilla paikkakunnilla sijaitsevat yliopistosairaalat pärjäävät kilpailussa osaajista joka tapauksessa omillaan. Pääsääntöisesti muutos tasoittaisi puntteja, mutta on varmistuttava myös pienten – toimivan sairaalan kannalta elintärkeiden – erikoisalojen osaamisen säilymisestä kaikissa päivystävissä sairaaloissa.

2. Erikoislääkäritentti ja muu osaamisen arviointi

Valmistuvan erikoislääkärin riittävän osaamisen varmistaminen jollakin objektiivisella tavalla on vakavasti otettavan ja kansainvälisesti tunnustettavan tutkinnon perusedellytys. On toki selvä, ettei nykyinen erikoislääkärikuulustelu mittaa osaamista kovinkaan laajasti eikä edes kaikilta tarpeellisilta osin. Esimerkiksi leikkaustentti on järjestetty osana kuulustelua vain lastenkirurgian alalla.

Esityksen perusteluissa mainitun portfolion ilmeinen heikkous on se, ettei se väistämättä mittaa kyseisen erikoistuvan henkilökohtaista osaamista, koska kuka vain muu voi sen hänen puolestaan laatia. Tentti tunnistautumisineen on kuitenkin juridisesti selvästi tukevammalla selkänojalla.

Operatiivisilla aloilla pienessä osassa sairaaloita on ollut jo pitkään käytössä lokikirja kyseisen erikoistuvan tekemistä leikkauksista sekä näissä kertyneestä osaamisesta ja kyvystä itsenäiseen vastuunkantoon. Tämän kaltaisen portfolion sisällyttäminen osaksi koulutusvaatimuksia olisi varmasti monilla tavoin kehityksen kannalta hyödyllistä. Ainoaa mittaria siitä ei silti pidä tehdä.

Eräs vaihtoehto erikoisaloille olisi ohjata erikoistuvat lääkärit suoraan yleiseurooppalaisiin UEMS-tentteihin. Ongelmaksi tällöin kuitenkin muodostuvat eri maiden erikoisalojen huomattavasti toisistaan poikkeavat sisällöt, jolloin mikään yksittäinen tentti ei aina suoraan sovellu käytettäväksi.

Näin ollen, vaikka periaatteessa kannatamme asetuksen tasolla liberaalimpaa sanamuotoa, joka sallii yliopistoille suuremman vapauden arvioida valmistuvan erikoistuvan lääkärin osaamista, pidämme tärkeänä, että asetuksessa tavalla tai toisella varmistetaan myös tutkinnon juridinen oikeutus.

Joensuussa 13.12.2018

Suomen yleiskirurgisen yhdistyksen hallituksen puolesta

Lauri Pautola
puheenjohtaja